

На основу члана 119. став 1. тачка 1. и члана 108. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. Гласник РС“ број 88/2017, 27/2018-др. закони, 10/2019, 6/2020 и 129/2021), Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама и Упутства за израду акта којим установе образовања и васпитања прописују мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика („Сл. Гласник РС“, број 67/2022), Управни одбор Предшколске установе „Бисери“ Трстеник на седници одржаној дана 19.1.2023. године, донео је:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА
„БИСЕРИ“
БРОЈ: 72
ДАТУМ: 19.1.2023
ТРСТЕНИК

ПРАВИЛНИК

О

ЗАШТИТИ И БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ У

ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ „БИСЕРИ“ ТРСТЕНИК

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником уређују се мере, начин и поступак заштите и безбедности деце у Предшколској установи „Бисери“ Трстеник (у даљем тексту: Установа), и то:

- заштита и безбедност у згради Установе и дворишту Установе, а ван објеката и дворишта за време остваривања васпитно-образовног рада и других активности које организује Установа (нпр. излети, боравак деце у природи и сличне активности);
- деца имају право на заштиту и безбедност од поступака друге деце, као и запослених, родитеља, односно другог законског заступника детета и трећих лица која угрожавају њихову безбедност;
- деца имају право на заштиту и безбедност од елементарних непогода – поплава, земљотреса и других несрећа-удеса и катастрофа (ванредне ситуације) које могу да угрозе безбедност деце;
- сарадња са другим институцијама (органима, организацијама, установама и сл.) на осигурању безбедности деце.

Заштита и безбедност деце обезбеђују се у складу са ближим условима, облицима, мерама, начину, поступку и смерницама које прописује министар просвете.

Члан 2.

Средства за спровођење мера из члана 1. овог правилника обезбеђују се у буџету јединице локалне самоуправе, у складу са чланом 189. став 1. тачка 8. Закона.

Члан 3.

Одредбе овог Правилника дужни су да поштују сви запослени у Установи, родитељи, односно други законски заступници деце и трећа лица када се налазе у згради, дворишту или на другом месту на којем се остварује васпитно-образовни рад или друга активност у организацији Установе.

Члан 4.

Неспровођење и непридржавање мера, начина и поступка заштите и безбедности од стране запослених, прописаних овим правилником, сматра се тежом повредом радне обавезе, за коју се води дисциплински поступак, у складу са Законом. Дисциплинска одговорност запослених не искључује кривичну и материјалну одговорност.

Члан 5.

Запослени, родитељи и друга лица, дужна су да директору, помоћнику директора, васпитачу или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози безбедност деце.

Члан 6.

Посебна обавеза директора је да редовно без претходне најаве проверава да ли се спроводе мере за остваривање заштите и безбедности деце.

II. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Члан 7.

У поступку прописивања и извршавања мера заштите и безбедности деце Установа сарађује са:

- Министарством просвете, науке и технолошког развоја, Школском управом у Крушевцу;
- Сарадња са Министарством грађевинарства, саобраћаја инфраструктуре;
- Локалном самоуправом;
- Домом здравља „Др Сава Станојевић“ Трстеник;
- Центром за социјални рад Трстеник;
- Министарством унутрашњих послова, Полицијском управом Крушевац, ПС Трстеник;
- Основним јавним тужилаштвом у Трстенику;
- Школама на територији општине Трстеник;
- Месним заједницама.

О поступку и начину сарадње са наведеним институцијама стара се директор Установе.

Сарадња са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, Школском управом Крушевац

Члан 8.

У сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, Школском управом у Крушевцу, Установа се стара да сви облици васпитно-образовног рада и свеукупни односи учесника васпитно – образовног процеса буду такви да деца у Установи буду заштићена од свих облика дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Сарадња са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Члан 9.

Уз помоћ надлежних служби Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Установа се стара да саобраћајна сигнализација у околини установе буде постављена на начин на који ће се обезбедити максимална безбедност деце приликом доласка и одласка из Установе.

Сарадња са локалном самоуправом

Члан 10.

У сарадњи са надлежним органима Општине Трстеник остварују се различите едукативне, саветодавне, стручне и друге активности како би се смањио ниво ризика, а све у циљу заштите и безбедности деце.

Сарадња са Домом здравља „Др Сава Станојевић“ Трстеник

Члан 11.

Сарадња са Домом здравља одвија се уколико се примети здравствени проблем код детета у циљу предузимања мера ради пружања помоћи детету и кроз превентивне активности које су планиране у Годишњем плану рада Установе.

Када се у току пружања услуга у Установи сазна или појави сумња да је над дететом извршен било какав вид насиља, директор Установе подноси пријаву Дому здравља.

Сарадња са Центром за социјални рад

Члан 12.

Стручни сарадници Установе у сарадњи са васпитачем остварују увид у породичне и социјалне прилике детета.

Кад се уоче промене у понашању деце и у случају констатације да не постоји довољна брига и надзор у породици, Установа је дужна да се обрати Центру за социјални рад у Трстенику, у циљу предузимања мера ради пружања помоћи детету.

Сарадња са министарством унутрашњих послова, Полицијском управом Крушевац, Полицијском станицом Трстеник

Члан 13.

Установа остварује сарадњу са надлежном Полицијском станицом Трстеник, тако што је дужна да пријави сваку ситуација у Установи, која би могла да угрози безбедност деце.

Овај вид сарадње одвија се првенствено кроз обилазак Установе и околине од стране ПС Трстеник, ради контролисања услова за несметан рад Установе и спречавања настанка потенцијалних проблема.

У време ваннаставних активности везаних за Установу (излети, боравак деце у природи), Установа је у обавези да благовремено пријави свако путовање деце, како би надлежни обавили преглед ангажованих аутобуса у циљу безбедности деце за време трајања путовања. Од надлежних органа Установа ће тражити да се обезбеди појачана контрола саобраћајница у околини Установе приликом колективних обилазака, посета и сл.

III. ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ

Заштита и безбедност у згради и дворишту Установе

Члан 14.

Установа обезбеђује контролу уласка и изласка других лица из објекта Установе. Сарадник-медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу и помоћно-техничко особље, у сарадњи са свим запосленима, контролишу улазак и излазак лица из објекта Установе и у случају неправилности без одлагања обавештавају директора Установе.

Члан 15.

Задатак домара је да дође 15 минута пре почетка рада Установе и провери безбедност дворишта, улаза у објекте, холова, а задатак васпитача је да провере стање просторија како би исте биле спремне за безбедан почетак васпитно-образовног рада. Безбедност објекта пре завршетка рада Установе проверавају спремачице.

Задатак домара је да одмах по доласку у смену провери унутрашњост просторија и у случају провале, крађе или других неправилности одмах обавести директора Установе и помоћника директора.

Члан 16.

За време трајања васпитно-образовног рада и других активности стално су закључана улазна врата у објектима Установе, а деца су под сталним надзором васпитача у групи.

Ради постизања контроле уласка, изласка из објеката Установе користи се видео надзор.

За коришћење, преглед и контролу видео надзора овлашћен је директор Установе.

Објекти Установе су ограђени, а излазак у двориште је организован увек у пратњи васпитача.

Сва непозната лица која улазе у објекат морају бити легитимисана од стране запослених у Установи.

Родитељ, односно законски заступник детета када доводи односно одводи дете борави у холу објекта или простору испред радне собе.

Члан 17.

На почетку радне године васпитач добија писмено овлашћење од родитеља, односно старатеља оверено код јавног бележника које пунолетне особе ће доводити, односно одводити дете из вртића.

Родитељ је у обавези да сваку промену лица која доводе и одводе дете пријави васпитачу.

У случају да по дете није дошла особа овлашћења од стране родитеља, односно старатеља, васпитач је у обавези да одмах обавести родитеља, односно старатеља.

Члан 18.

Родитељ, односно старатељ детета са сметњама у развоју или треће лице које је пратилац детета са сметњама у развоју има право приступа у објекте Установе (радне собе, сале и друга места где се остварује васпитно-образовни рад) уз претходну сагласност директора Установе.

Безбедност деце у време излета, боравак деце у природи, посета и сл.

Члан 19.

Излети, летовање, зимовање и боравак деце у природи као облици васпитно-образовног рада изводе се у складу са Годишњим планом рада Установе, након добијене сагласности од стране Савета родитеља Установе.

Васпитач је дужан да у време излета, летовања, зимовања и боравак деце у природи и сл. врши надзор и контролу над децом на начин који ће обезбедити њихову физичку и хигијенску сигурност и безбедност.

Заштита за време прослава и других јавних окупљања

Члан 20.

Одржавање прослава и других јавних окупљања у Установи одобрава директор Установе.

За време одржавања прославе или другог јавног окупљања у просторијама Установе, директор Установе је у обавези да обезбеди присуство најмање два дежурна запослена лица.

Члан 21.

У Установи је строго забрањено пушење, уношење и конзумирање алкохола, опијата и других средстава са психоактивним дејством, уношење оружја и других средстава којима се могу нанети повреде, угрозити живот деце и запослених, односно нанети штета имовини.

Дежурство у Установи

Члан 22.

Дежурство у Установи изводе дежурни васпитачи и помоћно-техничко особље.

Директор доноси одлуку који објекат или део објекта ће бити дежуран уз сагласност надлежног

органа јединице локалне самоуправе.

Директор је одговоран за израду распореда дежурства и контролу његовог извршавања.

Административно и помоћно-техничко особље помаже у раду васпитачима, дежура на свом радном месту и не удаљава се са њега без дозволе директора.

Помоћно-техничко особље је дужно да се стара о томе да за време боравка деце у Установи улазна врата буду под сталним надзором, да дозволи улазак лица чији је долазак оправдан, а осталим лицима тек по одобрењу директора.

Осигурање деце

Члан 23.

Установа је у обавези да на почетку сваке године упозна родитеље са могућношћу осигурања деце од последица несрећног случаја (незгоде), које се могу евентуално десити и са условима под којима се врши осигурање.

Установа ће на Савету родитеља упознати родитеље са понудама о осигурању које су пристигле, а Савет родитеља разматра понуде о осигурању и предлаже директору избор осигуравајуће куће са којом ће се закључити уговор.

Заштита од болести и физичких повреда

Члан 24.

Ради остваривања заштите и безбедности деце од болести, Установа:

- се стара о уредности и чистоћи свих унутрашњих и спољашњих просторија у Установи, спроводе се све хигијенско епидемиолошке мере, у складу са санитарно-хигијенским прописима и мерама, прати се реализација истих (одржавање чистоће, температуре, влажности, проветрености и осветљености просторија, праћење правилног чишћења и дезинфекције простора и игровног материјала);
- организује обављање прописаних санитарних прегледа запослених на 6 месеци у сарадњи са Заводом за јавно здравље Крушевац;
- поступа по мерама надлежних органа у складу са прописима у области здравства;
- у случају промена код деце које се односе на њихово здравствено стање медицинска сестра за превентивну заштиту и негу обавештава родитеља, предузима хитне мере уколико су неопходне и сарађује са надлежним здравственим институцијама;
- након одсуства детета због болести, тражи од родитеља да достави здравствену потврду од изабраног лекара да је дете здраво и способно за боравак у колективу;
- приликом уписа детета у Установу тражи достављање потврде о здравственом стању и вакциналном статусу детета;
- код деце за здравственим проблемима: алергијама, нетолеранцијом на храну, хроничним незаразним болестима, прави план за свако дете (обезбеђивање заменске намирнице у случају алергија и др.) уз претходно достављање извештаја лекара специјалисте о неопходности примене истих, са упутствима;
- посебно води рачуна о хигијенској исправности намирница, начина допремања, сервирања и квалитета хране, хигијенске исправности воде за пиће, о контроли бактериолошке исправности и контроли квалитета намирница;
- организује спровођење мера дезинфекције, дезинсекције и дератизације свих простора кроз редовне и контролне прегледе Завода за јавно здравље Крушевац, као и ванредних прегледа у случају потребе, прскање дворишта против крпеља се реализује једном у току године.

Члан 25.

У свим објектима налазе се метални ормари опремљени садржајима за пружање прве помоћи у

складу са Уредбом о обавезним средствима и опреми за личну, узајамну и колективну заштиту од елементарних непогода и других несрећа, као и преносивим торбама са садржајима за пружање прве помоћи у складу са Правилником о начину пружања прве помоћи, врсти средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту. Метални ормари и преносиве торбе за пружање прве помоћи доступни су свим запосленима, за проверу и допуну садржаја задужено је лице за безбедност и здравље на раду.

Телефони хитне помоћи се налазе на огласним таблама и поред ормара за пружање прве помоћи у свим објектима Установе.

Члан 26.

У случају повреде код детета, обавезно се обавештава родитељ/старатељ. Када је у питању повреда која изискује одлазак детета у здравствену установу, сарадник - медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу указује прву помоћ детету, а друга особа позива хитну помоћ и обавештава родитеље/старатеље детета, директора Установе и попуњава извештај о повреди и доставља директору Установе и помоћнику директора.

У стању виталне угрожености, сарадник - медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу указује прву помоћ детету, друга особа истовремено позива службу хитне медицинске помоћи, обавештава родитеље/старатеље, поступа се по препорукама лекара из службе хитне медицинске помоћи, до тренутка доласка медицинске екипе у Установу и стручног збрињавања детета, и обавештава се директор Установе.

Код деце са повишеним здравственим ризиком (склоност ка конвулзијама, епилепсија и друга хронична незаразна обољења) реагује се у складу са писаним упутством лекара специјалисте или педијатра, васпитач позива сарадника - медицинску сестру за превентивну здравствену заштиту и негу и хитну помоћ и обавештава родитеља/старатеља и директора Установе. О свакој промени здравственог стања или повреди родитељ мора бити обавештен.

Члан 27.

Обавеза родитеља је да дете чије је здравствено стање такво да може да представља опасност по другу децу и запослене, одведе на одговарајући здравствени преглед и не доводи у вртић и на друге активности које организује Установа, све док не добије одговарајућу потврду лекара да је дете здраво и да може да борави у колективу.

Члан 28.

У циљу заштите од болести, посебно инфективних, у Установи се спроводе додатне хигијенско епидемиолошке мере по препорукама Министарства здравља, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Завода за јавно здравље и других надлежних институција. У случају појаве инфективне болести директор обавештава Завод за јавно здравље Крушевац. Сарадник - медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу, по добијању препорука надлежних органа прави упутства за запослене и родитеље, о чему обавештава директора и прослеђује осталим запосленима.

Члан 29.

Уколико после обављеног санитарног прегледа, налаз запосленог није уредан, по добијању Извештаја о позитивним резултатима испитивања са мишљењем од Завода за јавно здравље, сарадник - медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу позива запосленог и шаље са извештајем Завода за јавно здравље код изабраног лекара. После завршеног лечења и два уредна контролна бриса запослени се враћа на посао.

Члан 30.

- Ради остваривања заштите и безбедности деце од физичких повреда и болести, Установа:
- обезбеђује набавку и коришћење намештаја, играчака и других средстава који су безбедни за употребу и одговарају психофизичким својствима детета;
  - примењује стандарде и нормативе који се односе на предшколску установу, број деце у васпитним групама и друге услове за обављање делатности;

- обезбеђује стални надзор васпитача или стручног сарадника за време рада са децом;
- врши се стална контрола исправности дворишних справа;
- је дужна да обезбеди постојање комплекта за прву помоћ и да обезбеди његову доступност свим запосленим током целог радног дана;
- у случају повреде детета васпитач је дужан да одмах обавести сарадника - медицинску сестру за превентивну здравствену заштиту и негу, која пружа неопходну стручну помоћ, уколико је она неопходна и о повреди одмах обавештава родитеље;
- родитеља детета чије здравствено стање може представљати опасност за другу децу и запослена лица, обавезује да то дете одведе на одговарајући преглед и забрањује долазак у Установу док надлежни лекар не потврди да је дете здраво за боравак у колективу;
- контролише да су шалтери за струју физички обезбеђени, а оштре ивице намештаја адекватно заштићене.

Члан 31.

Уређаји и апарати, како унутар дечијих соба, тако и на нивоу целих објеката, редовно се прегледају и о евентуалним кваровима и неисправностима и поправкама води се евиденција.

Заштита од поплава, пожара, удара грома и других елементарних непогода

Члан 32.

Послове заштите од пожара у Установи обавља лице за противпожарну заштиту. Редовно се врши контрола и сервисирање противпожарних апарата и хидраната.

Котларнице на гас се редовно контролишу од стране локалног дистрибутера гаса. Редовно се чисте димњаци.

Електро и громобранске инсталације подлежу редовном прегледу од стране стручног лица сваке три године.

У случају пожара или елементарних непогода у сваком објекту постоји план евакуације и јасно обележени излази.

Остале мере у циљу заштите безбедности деце

Члан 33.

Све површине у објектима, двориштима установе, а нарочито површине намењене за кретање запослених, деце и родитеља као и путеви евакуације и пожарни излази и прилази објекту морају бити безбедни и проходни и јасно обележени.

Водовodne, електричне, гасне, телекомуникационе, громобранске и остале инсталације морају бити исправне и редовно контролисане од стране стручних лица.

Осветљеност објекта мора бити у оквиру прописаних норми.

Запослени у установи морају бити обучени из области безбедности и здравља на раду и области заштите од пожара у складу са законом.

Техничар одржавања информационих система и технологија у сарадњи са осталим васпитачима, стручним сарадницима и помоћним особљем евидентира кварове и оштећења на опреми за рад, водоводним, електроинсталацијама, грејним и другим инсталација, као и дворишним справама и свој осталој пратећој инфраструктури објеката.

Кварови и неправилности на објектима, уређајима, опреми, заштитној опреми и сва физичка оштећења запослени пријављују техничару одржавања информационих система и технологија.

У двориштима објеката установе забрањено је паркирање и улазак неслужбених возила, а службеним возилима је дозвољен улазак и паркирање само у зонама где се деца не крећу.

У двориштима установе забрањено је уношење оружја и других средстава којима би се могла угрозити безбедност деце и одраслих.

IV. ЗАШТИТА ДЕЦЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Члан 34.

Установа је дужна да обезбеди услове за заштиту деце од свих облика насиља, злостављања и занемаривања.

Под насиљем се подразумева сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце.

Заштита деце од насиља обухвата мере и поступке у случају појаве насиља и злостављања запосленог према детету, родитеља према детету и детета према другом детету.

Значење појмова

Члан 35.

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално), социјално и дигитално.

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информacionих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Под дискриминацијом, односно дискриминаторним понашањем подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статус, мигранта, расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Члан 36.

Ради спровођења поступка заштите деце образује се Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Чланове тима решењем именује директор Установе из реда запослених који показују високу професионалност у раду, имају добре комуникативне способности и у својој личној и професионалној биографији немају елемената насилног понашања.

Приликом именовања чланова тима, директор обезбеђује да током радног времена Установе увек неко од чланова тима буде на располагању.

Програми и план рада тима за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања израђени су ускладу са Законом, Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. Гласник РС“, број 46/2019 и 104/2020), Посебног Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама и Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. Гласник РС“ број 65/2018) и саставни су део Годишњег плана рада установе.

Члан 37.

Мере превенције Установа је дужна да планира Годишњим планом рада, а на основу анализе учесталости случаја насиља, злостављања и занемаривања, заступљености различитог облика насиља, броја повреда, сигурности објекта и дворишта Установе.

Ради спречавања свих врста насиља, злостављања и занемаривања над децом, Установа је дужна да примењује мере превенције чији су циљеви:

- стварање и неговање атмосфере прихватања, толеранције и уважавања;
- укључивање свих интересних група (деца, запослени у Установи, родитељи, локална заједница)

- у доношење и развијање програма превенције;
- подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања и реаговања у ситуацијама насиља;
- информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања и реаговање у ситуацијама насиља;
- унапређивање компетенције свих интересних група за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

Члан 38.

Ради спречавања дискриминације Установа је дужна да одреди мере и активности којима се обезбеђује остваривање циљева превенције свих облика дискриминације и дискриминаторног поступања.

Члан 39.

Редослед поступања у интервенцији у случајевима дешавања насиља или сумње на насиље међу децом, у случајевима насиља или сумње да је дете изложено насиљу од стране одрасле особе запослене у Установи, у случајевима насиља или сумње да је дете изложено насиљу од стране одрасле особе која није запослена у Установи:

1. проверавање сумње или откривања насиља, злостављања и занемаривања;
2. прекидање, заустављање насиља, злостављања и занемаривања и смиривања учесника;
3. обавештавање родитеља и предузимање хитних акција;
4. консултације;
5. мере и активности- План заштите;
6. ефекти предузетих мера и активности.

Члан 40.

Сваки запослени у Установи који има сазнање да је насиље у току дужан је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ, уколико процени да самостално не може да прекине насиље.

На предшколском узрасту у складу са развојним карактеристикама узраста, говоримо о сукобима међу децом и агресивном понашању.

После интервенције у случају насиља обавезно се обавештава васпитач.

Члан 41.

Васпитач је дужан да по стицању сазнања да се насиље догодило, или постоји сумња да се насиље дешава, организује консултације чији циљ је да се:

- разјасне околности и анализирају чињенице везане за случај насиља;
- процени ниво ризика и направи план заштите;
- донесе одлука о начину реаговања и праћења.

Члан 42.

Консултације се обављају у оквиру Установе са колегом, Тимом за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, поштујући принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета. У зависности од сложености ситуације, консултације се могу обавити и са службама изван установе (Центар за социјални рад, Дом здравља и сл.).

Приликом консултација са колегама обавезно је поштовати принцип поверљивости као и принцип заштите најбољег интереса детета.

Члан 43.

Мере и активности се предузимају за следеће нивое насиља и злостављања:

Нивои насиља	Врсте насиља	Одговорна лица
Први ниво	<p>- Физичко насиље: гурање, ударање чврга, штапање, гребање, чупање, уједање, шутирање, гађање, саплитање, прљање, уништавање ствари.</p> <p>- Психичко насиље: вређање, ругање, погрдна имена, псовање, етикетирање, прозивање, омаловажавање, оговарање, имитирање.</p> <p>- Социјално насиље: искључивање из групе или заједничких активности, подсмевање, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина, добацавање, подсмевање.</p> <p>- Сексуално насиље: псовање, сексуална гестикулација, ширење прича, етикетирање.</p> <p>-Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија: узнемиравајући позиви, слање узнемиравајућих порука</p>	<p>Активност предузима васпитач, у оквиру појачаног васпитног рада са васпитном групом и индивидуално.</p> <p>По потреби, васпитач укључује родитеље.</p> <p>Уколико исто дете учестало испољава насилно понашање или је често изложено насилном понашању, потребно да васпитач укључи стручног сарадника и Тим објекта.</p> <p>уколико су последице теже, ако су у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу, установа интервенише активностима предвиђеним за други и трећи ниво насиља</p>
Други ниво	<p>- Физичко насиље: шамарање, ударање, чупање за косу и уши, затварање, плување, отимање, гажење, цепање одеће, уништавање имовине, измицање столице.</p> <p>- Психичко насиље: претње, забрана комуницирања, искључивање, уцењивање, неправедно кажњавање, манипулисање.</p> <p>- Социјално насиље: неукључивање, неприхватање, сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), манипулисање.</p> <p>- Сексуално насиље: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење.</p> <p>-Облици насиља и злостављања информационих технологија: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума,</p>	<p>Активности предузима васпитач уз обавезну сарадњу са педагогом, психологом, Тимом за заштиту на нивоу установе и обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада.</p> <p>Уколико васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру у складу са законом.</p>

	четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуција снимака и слика	
Трећи ниво	<p>- Физичко насиље: туча, дављење, бацање, наношење повреда, опекотина, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем.</p> <p>- Психичко насиље: застрашивање, уцена уз озбиљну претњу, изнуда новца, ограничавање кретања, навођење на коришћење психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације</p> <p>- Социјално насиље: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група(кланова) које за последицу имају и повређивање других</p> <p>- Сексуално насиље: завођење деце/ученика од стране одраслих, подвођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, злоупотреба положаја, инцест.</p> <p>-Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија: снимање насилних сцена, дистрибуција снимака и слика, дечја порнографија</p>	Активности предузима директор са Тимом за заштиту на нивоу Установе, уз обавезно ангажовање родитеља и установа спољашње заштитне мреже (ЦСР, МУП, Школске управа, Дом здравља), у складу са законом.

Члан 44.

У случају када постоји сумња да је дете изложено насиљу од стране одрасле особе која није запослена у Установи, директор Установе информише:

- родитеља;
- надлежне службе (Центар за социјални рад, Полиција, Здравствену установу, по потреби),
- Тим на нивоу установе који договара заштитне мере према детету, по потреби у сарадњи са надлежним службама.

Члан 45.

Сваки запослени у Установи дужан је да директору пријави насиље од стране запослених у Установи према деци.

Уколико је због случаја насиља од стране васпитача према детету покренут дисциплински поступак, директор је дужан да васпитача удаљи са рада до окончања дисциплинског поступка.

Директор је одговоран за поштовање законитости рада Установе и предузимање мера у складу са важећим законима.

Члан 46.

Директор Установе:

- одговоран је за поштовање законитости у раду Установе;
- информише запослене о правилницима, подзаконским актима;
- склапа протоколе са другим институцијама;
- реагује у ситуацијама насиља (други ниво);
- обавља консултативни разговор са релевантном особом која је пријавила насиље и прикупља информације о случају;
- обавља разговор са особом која је евидентирана као злостављач;
- предузима одговарајуће мере у складу са протоколом;
- разговара са родитељима или старатељима о случају у циљу њиховог информисања;
- обавештава друге институције ако је то потребно;
- прати ефекте предузетих мера.

Члан 47.

Стручни сарадник – педагог и психолог Установе:

- сарађује са свим актерима у Установи;
- сарађује са родитељима и децом и на тај начин остварује увид у породичне и социјалне прилике;
- води прописану евиденцију о деци (посебно о ризичној групи);
- предузима мере превенције;
- уочава и пријављује ситуацију насиља, злостављања и занемаривања деце;
- реагује одмах у ситуацији насиља;
- предузима даље кораке (ниво 2); информише тим за заштиту деце, директора;
- процењује ниво ризика и предлаже заштитне мере;
- прати ефекте предузетих мера;
- пружа помоћ и подршку жртви;
- остварује сарадњу са родитељима или старатељима детета;
- остварује сарадњу са другим институцијама (ниво 3);
- остварује сарадњу са свим релевантним особама које могу пружати заштиту.

Члан 48.

Помоћник директора и васпитачи у Установи:

- придржава се обавеза у складу са законом, правилником и другим општим актима;
- упознаје децу и родитеље са правилима прихватљивог понашања у Установи и израђује правила понашања на нивоу групе заједно са децом;
- прати социјалну климу на нивоу групе и уједно препознаје постојање евентуалног насиља или злостављаног, занемареног детета;
- води прописану евиденцију о деци са свим релевантним подацима (адреса, телефон...);
- консултују се са колегама, стручном службом, директором;
- одмах реагује користећи неку од стратегија (ниво 1);
- разјашњава околности и анализира чињенице настале ситуације (разговара са жртвом, насилником и посматрачима);
- процењује ниво ризика;
- предузима додатне мере уколико ситуација налаже: упућује случај тиму за заштиту деце и педагогу (ниво 2);
- прати даљи ток ситуације и ефекте предузетих мера;
- одржава сарадњу са свим релевантним особама које могу пружати заштиту.

Члан 49.

Помоћно-техничко особље у Установи:

- уочавају и пријављују случајеве насилног понашања;
- пружају помоћ васпитачу уколико могу;
- старају се о безбедности деце за време боравка у Установи;
- реагују на ситуацију насиља (ниво 1);
- дежурају по утврђеном распореду.

Члан 50.

Тим за заштиту деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања:

- Анализира стање у остваривању равноправности и једнаких могућности
- Израђује програме заштите и превенције
- Информише децу, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту
- Учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Реагује по пријави родитеља, васпитног особља, предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности
- Прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и даје одговарајуће предлоге директору
- Води и чува документацију и прати ефекте предузетих мера
- Предлаже мере за повећање безбедности деце у установи
- Сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби ради свеобухватне заштите деце од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
- Извештава стручна тела и органе управљања.

Члан 51.

У васпитно-образовном систему нема места испитивању и доказивању насиља, злостављања и занемаривања, јер су ти задаци у надлежности других система. Задаци Установе у случају постојања сумње исцрпљују се обавештавањем надлежних органа.

V. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Установе.

Председник Управног одбора

M. Vasilević
Миле Васиљевић

Овај Правилник објављен је на огласној табли Установе дана 20.1.2023 године.